

Forfatter: Knudsen, Jakob

Titel: Udrag fra Afklaring (Danske Klassikere)

Citation: Knudsen, Jakob: "Gjæring Afklaring", i Knudsen, Jakob: *Gjæring Afklaring*, udg. af Poul Zerlang , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1988, s. 244. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-knudsenj01val-shoot-idm140346604579664/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Gjæring Afklaring

kan forvandle og oprejse et Folk, blot de bruges paa *levende* Maade, og ikke, som jeg naturligvis kjender altfor godt, behandles paa akademisk-vissen, magistralsk Manner.» –

«Der er en Modsætning, som vi i folkelige Kredse har talt meget om,» sagde Meyer, idet han skar de besynderligste Grimacer, «det er Modsætningen mellem Aandsmennesker og Jættemennesker. Troer De nu ogsaa den Modsætning er saa ganske betydningsløs?»

Hellum smilede: «Ja, er det ikke nærmest saadan en – sssj – Agitations-Modsætning?»

«En Agitations-Modsætning?»

«Naa, ja, jeg veed ikke, hvad de Navne betyder, saa jeg kan ikke domme derom. Men jeg veed, at det eneste, der i folkelig Henseende har Betydning, er dette, om en Mand har et virkelig dansk Væsen og elsker Danskhed, eller han ikke har det. Det er noget, man kan *høre* og *fornemme* hos ham; det andet har jo sletikke noget med sjælelig Virkelighed at gjøre.»

Lærer Madsen havde længe siddeet ligesom paa Spræng med en Bemærkning, men havde hidtil ikke kunnet komme til; nu slap han endelig ind med den: «Maa jeg sige lidt om det saadan at *fornemme* eller *mærke* – for det har jeg netop siddeet og brygget paa en Tid. – Naar jeg gaar ind i min Stald, saa kan jeg ta'e og *fornemme* paa en Ko, om der er Kaly i hendes eller ej. Men jeg kan ogsaa ligesom ta'e og *fornemme* paa et Menneske – den være nu Mand eller Kvinde – om den troer paa Folkcaanden, eller den ikke gjør det. – Naa, er det saa ikke underligt, hvad? – Og er det ikke endnu mere underligt at sige, at saadan noget ikke er en sjælelig Virkelighed?» Madsen saae sig om og samlede ikke saa faa bifaldende Nik og Smil sammen.

«Man kan naturligvis nemt mærke paa en Mand,» svarede Hellum, «om han er enig med En eller ikke, allermest naar det er en Partisag, det drejer sig om; men derfor kan Sagen saa saare godt være ganske betydningsløs. – Nej, men jeg vil gjerne nævne et Eksempel. – Jeg haaber ikke, Du tager det fortrydeligt op, Karl. – Jeg vil nævne Proprietær Wintrup –»

«Jeg holder saa overordenlig meget af Karls Fader,» afbrød Meyer, «men hans Folkelighed i den Betydning, hvori jeg tager Ordet –»

«Nej, netop,» sagde Hellum, «folkelig i den Betydning er han vist sletikke, han hører heller ikke til det folkelige *Parti*, – men det viser jo saa tydeligt – – jeg mener: De vil dog vist alligevel ikke nægte, Hr.